

Л. В. Губерський

Борг зовнішній

БОРГ ЗОВНІШНІЙ - фінансове зобов'язання держави щодо іншого суб'єкта міжнародного права (організації, держави); зовнішні позики та несплачені за них відсотки іноземним кредиторам на певну дату. Ін. назва - Б. міжнародний. Б. з. класифікуються за видом кредитів (банківські, комерц., фінанс.), умовами кредитування (на ринк. умовах, пільгові), терміном сплати (короткотермін. - до 1-го р., середньотермін. - до 5-ти р., довготермін. - понад 5 р.), джерелами кредитування (держ., приватні, міжнар. інститути). Платоспроможність держави залежить від наявності ресурсів, якими вона володіє. Оплата Б. з. здійснюється, зазвичай, у вільно конверт. валюті або ж товарами й послугами. Б. з. держави, термін сплати якого не настає в поточному або найближчому бюджет. році, зараховують до капітального Б. з. Термін сплати ж поточного Б. з. закінчується найближчим часом. Коли країні доводиться витратити на оплату боргу 5 % і більше від ВВП, то борг. тягар вважається важким. Якщо країна-боржник офіційно заявляє про нездатність розплатуватися за Б. з. у встановл. строк і вдається до послуг інституцій, котрі врегульовують ці питання, це означає настання кризи платоспроможності. Необхідна умова будь-якої процедури врегулювання Б. з. - прийняття стабілізац. програми за рекомендаціями МВФ. Проблема Б. з. пов'яз. також із правонаступництвом держав. Перехід держ. боргів супроводжується припиненням зобов'язань держави-попередниці й виникненням зобов'язань держави-наступниці (як у випадках після об'єднання В'єтнаму, Німеччини, поділу Чехословаччини, розпаду СРСР). Датою переходу держ. боргів є момент правонаступництва держав. Після розпаду СРСР величину Б. з. України було визначено залежно від частки УРСР у ВВП СРСР і встановлено на рівні 16,37 %. Рівноправний розподіл боргів передбачав і збаланс. розподіл ін. активів СРСР - алмаз., валют., золотого фондів тощо, які становили бл. 33 млрд дол., однак за підписаною з РФ (як правонаступницею СРСР) угодою прийнято «нульовий варіант» розподілу активів і боргів. Отже, Росія щорічно сплачує до 700 млн дол. Б. з. України, а Україна, в свою чергу, не

претендує на частку майна, активів СРСР (однак слід зауважити, що частка активів УРСР становила майже вдвічі більше від борг. відсотка України). 1991 Б. з. України становив бл. 400 млн дол., на поч. 1995 – 7,1 млрд дол., у 1997 – понад 11 млрд дол. (бл. 163 дол. на одного жит., тоді ж як обсяг іноз. інвестицій становив 25 дол.), а на його обслуговування витрачено 1,27 млрд дол. Наприкінці 1999 Б. з. перевищив 13 млрд дол., а виплати відсотків на його обслуговування у 2000 – 3,2 млрд дол. Від 2000 Б. з. України зменшується, у червні 2003 він склав 8,596 млрд дол.

Бібліографічний опис:

Борг зовнішній / Л. В. Губерський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. - К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. - Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-37033>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України
([докладніше](#)).